

La utopia seductora de l'art

Bettina Blumenberg, autora recentment premiada a Alemanya, ha publicat «Sedució» a la nova col·lecció «Narratives 3 i 4». Ara parla des de València de la seua cultura i de la nostra.

Heike van Lawick

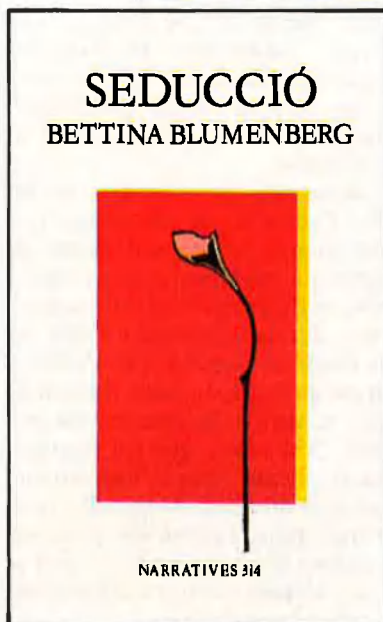
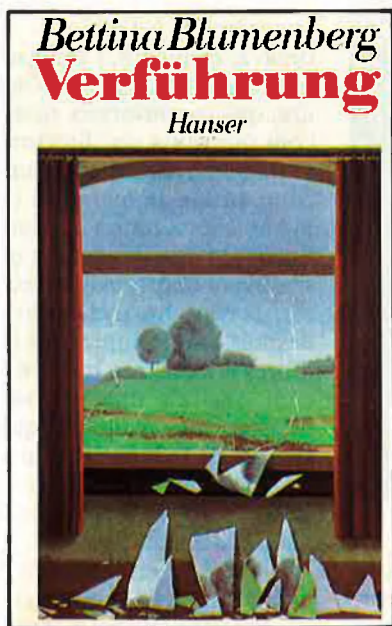
Sedució és el segon volum d'una nova col·lecció, «Narratives 3 i 4», i és la primera traducció de l'alemany d'aquesta editorial. L'autora, Bettina Blumenberg, ha vingut a València a presentar-lo. Estilitzada i combativa, s'ha passejat els carrers de València amb els ulls ben oberts.

—¿Quina impressió t'ha fet Valèn-

cia? ¿Fins a quin punt coneixies la problemàtica d'aquesta cultura?

—He de confessar que en sabia ben poc. Sabia de l'existència de la llengua i de la cultura d'ací, però pel que fa a la problemàtica de les minories, a causa de la informació tan parcial i sensacionalista que es rep a Alemanya, em resulta molt més familiar el problema basc, pose per cas. I no és que vulga ficar-ho tot al mateix cabàs, només vull comparar el concepte *problemàtica de minories*. Se'ns informa més del país

basc, perquè hi ha hagut una actitud radical, terrorista, revolucionària, espectacular, mentre que als territoris de parla catalana aquesta problemàtica es va desenrotllar d'una manera molt més silenciosa. Suppose, i així m'ho ha confirmat alguna gent d'ací en les nostres converses, que en temps de la prohibició de la seua cultura, de la seua llengua, ací no es van rebel·lar amb tanta força, sinó que es van retirar cap endins i que van seguir mantenint, així m'ho han dit, la cultura i la llengua

'Sedució' és la primera obra de Bettina Blumenberg traduïda al català.

RAFA GIL

dins el marc familiar, alhora que van acceptar, amb les dents serrades, determinades pressions polítiques. Això em recorda molt la cultura jueva i la seua problemàtica a l'Europa nòrdica, perquè ells també van cedir molt. Van mantenir intacta la cultura mosaica dins de la família, però no es van rebel·lar, i això se'ls ha reprotxat molt.

—¿Trobes que el cas té res de semblant?

Ací la gent està orgullosa de la seua cultura, i ho trobe meravellós. Al ma-

da una obra d'art global. I com que això, per descomptat, no és factible, i per tant em limite a escriure, almenys vull veure les arts com un conjunt, com la gran conquesta cultural de la humanitat, i no com a coses separades les unes de les altres, com si no tingueren res a veure. En aquest últim llibre, traduït ací, m'ocupe sobretot de l'art no objectual, és a dir, d'aquell art que és absolutament no idiomàtic. Hi ha pintures que contenen històries, són pintures idiomàtiques, ja que el contingut és

60 textos més o menys curts però que fins ara, dissortadament, no han estat publicades en un llibre, sinó només per parts. Després vaig traure un llibre que té un títol de difícil traducció, perquè és un joc de paraules, *VorSpiegeln*. Aquest és el meu primer llibre en prosa, té molt de ritme, perquè vaig intentar traure profit del que abans havia experimentat amb els textos contínuament escurçats. És, per tant, molt dens, però la història és molt tendra.

—*Alguna vegada, també has fet teatre.*

—Sí. Com que inicialment volia ser pintora, i després, absurdament, estava a punt de fer-me científica, i vaig arribar a un estat d'extrema desesperació —però explicar això ara ens duria massa lluny—, per una sèrie de casualitats vaig arribar al teatre. En aquell moment havia aconseguit la meua felicitat, perquè pensava que el teatre reunia tot allò que jo sabia i estimava: el quadre, l'escenari mateix, ja saps, i el llenguatge que s'aplica al quadre, que es converteix en moviment. I, com que volia ser directora d'escena, i no actriu, tenia encara un altre plaer, comparable amb el d'un titellaire: tenir uns fils a la mà que em permetien satisfer la meua necessitat de crear. Em semblava la professió més ideal de totes, perquè ho relacionava tot. Però després vaig comprendre que escriure llibres era en gran mesura el mateix. I com que sóc una persona solitària, m'escau més realitzar aquesta escenificació en el meu interior.

—¿Quines possibilitats veus en el cinema? ¿Té res a veure amb tot el teu plantejament?

—¡Síiii! El cinema és la meua gran passió. Hi havia èpoques en què hi anava cinc vegades a la setmana dues voltes al dia. També perquè m'encurioseixen molt totes les innovacions tècniques i lingüístiques del cinema, i pense que haurien de ser aprofitables pel llenguatge escrit. ¿Què puc fer jo amb l'idioma?

En *Sedució*, per exemple, he fet passejar l'heroïna per una ciutat, que és Hamburg, i he intentat evitar els conceptes que expliquen l'acció, només fer-la viure l'experiència i fer conèixer al lector, des de la vivència d'ella, de què es tracta en realitat. No s'utilitza mai la paraula, però, quan Júlia ix de la tenda, se sap que ha estat en una perfumeria. Són coses que he comprès gràcies al cinema i que m'apassionen. També en la literatura és possible oposar primers plans i panoràmiques, utilitzar color i blanc i negre, tot això és possible. Només es tracta d'inventar-se les pròpies possibilitats tècniques. □

RAFA GIL

«L'art, la idea de l'art, per a mi és l'essencial».

teix temps, m'és completament incomprendible que lamenten contínuament el fet de pertànyer a una minoria; l'orgull que tenen en la intimitat, en grups menuts, es converteix justament en el contrari cap a l'exterior, és a dir, quasi en una mena de complex d'inferioritat. Jo tinc una postura ben diferent al respecte, segurament perquè crec pertànyer a una minoria absoluta, a la minoria dels poetes i dels escriptors, apreciats per la societat com unes papallones de colorins, però en realitat, com tots els artistes, temuts i fins i tot menyspreats. —A banda de tot sóc jueva—. Conec tantes problemàtiques de minories i he après que *sempre* ens movem entre allò diví i el no-res. Només el camí mitjà em sembla completament absurd.

—*Sols relacionar entre ells tots els diferents tipus d'art. A Sedució, per exemple, conflueixen literatura, pintura i música.*

—Sí. La meua utopia és fer de la vi-

narrable. L'art no objectual, en canvi, comença amb l'art abstracte, però aquest encara és l'abstracció d'alguna cosa, mentre que el no objectual no és més que ell mateix. No es refereix a res que es puga narrar, a res que ja existisca al món. Només existeix el quadre, i no hi ha comparança possible. Aleshores no m'interessa transformar aquest quadre en llenguatge, sinó narrar què passa quan se'l mira. Puc narrar-ho si intente descriure com ha estat creat, i puc descriure què passa amb l'heroïna del llibre, quan se'l mira; així intente mostrar quin sentit tan immens té l'existència d'aquestes coses al món. L'art, la idea de l'art, per a mi és l'essencial, és com la idea de salvació per al creient.

—¿I com vas començar a escriure? *Sedució no és la teua primera publicació.*

—No. Primer vaig publicar unes històries que es deien *Angriffe* ('Atacs'), que formaven un gran cicle de més de